

מה בין אחדות לאחידות?

על-פי 'ליקוטי שיחות' חלק ח"י

שיחה נעובדת לפרשת השבוע

שאמר הכתוב בתחילה ויהי ערב ויהי בקר, ויבדל אלקים בין האור ובין החושך .. וכך הבדיל את ישראל מן העובדי-כוכבים ומזלות .. וכך הבדיל [את] אהרן; המשיך משה ואמר להם: "אם יכולין אתם לעכב אותה הבדלה שהבדיל הקב"ה בין היום ובין הלילה - כך תוכלו לבטל את זו".

משה התכוון להשיב להם שבדיוק כשם שיש "גבולות" בין היום והלילה, ורק כאשר כל חלק ממלא את תפקידו וייעודו - אזי שניהם ביחד יוצרים יממה אחת ("יום אחד"); כך גם בכל נברא, שמאחר ולכל אחד ישנה תכונה ייחודית שבה הוא נבדל מזולתו, לכן באפשרותו ליצור שלימות בבריאה רק כאשר מבצע הוא את תפקידו המיוחד לו שלשמו הוא נברא. אולם כאשר הנברא אינו מבצע את תפקידו שלו, אלא 'גונב' את התפקיד שנועד למישהו אחר - אזי הוא גורם לבלבול סדרי בראשית⁶.

~ ~ ~

ומכאן לקח והוראה נצחית ובפרט בזמננו אנו:

לעיתים נתקלים אנו ב'טענה טרומית' כי לטובת האחדות וקירוב הלבבות אין צורך להקפיד על ה'מחיצות' וההבדלים שקבע הקב"ה בעולמו, החל מ'שוויין' בין אנשים לנשים (צירוף אישה למניין וכיוצא בזה), וכלה בפרצה במחיצה המבדילה בין ישראל לעמים, עד לכדי עשיית גיור 'שלא כהלכה'.

אך לאמיתו של דבר - ההיפך הוא הנכון; שכן, בדברים שהם שונים או הפוכים זה מזה, לא ייתכן חיבור כי אם על-ידי מחיצה ביניהם.

דוגמה לכך מהמתרחש בחיי המטבח: כאשר רוצים לחמם מים, יש למלא מים בתוך סיר ולהניחו על-גבי האש, וכך נוצר ה'חיבור' ביניהם והמים מתחממים. אולם, תארו לעצמכם שמישהו יבוא ויטען שאין צורך כלל בסיר; לדעתו, יש לחמם את המים 'ישירות על האש' ללא כל מחיצות ביניהם; פשוט הדבר כי כשהדבר יגיע לשלב המעשי, אזי כל הצדדים יפסידו - האש תיכבה והמים ילכו לאיבוד... זאת-אומרת: כדי לקשר ולאחד את המים והאש יחדיו זהו דווקא כאשר מעמידים ביניהם מחיצה את הסיר, ואז-אז ה'אחדות' תעלה יפה, וניתן יהיה להפיק מכך תועלת.

הם-הם הדברים בנוגע להתערבות של גברים ונשים, יהודים וגויים: האחדות האמיתית היא דווקא כאשר כל קבוצה שומרת על 'יחודיותה' ואינה מתערה בקבוצה השנייה; אולם, אם הקבוצות לא ישמרו על 'יחודיותן', אזי הדבר יגרום לתוצאות שליליות והפסדים לשני הצדדים.

אך כל נשכח: כאשר נחזק את המחיצות שקבע הקב"ה בעולמו, וכל אחד יתנהג בהתאם לתפקיד שלמענו הוא נברא - יוסיף הדבר לאחדות אמיתית בבריאה, ואז-אז נזכה לגאולה האמיתית והשלמה, שאז לא תהיה מלחמה ולא קנאה ותחרות, במהרה בימינו, אמן!

⁶ ראה רמב"ן קדושים פרק י"ט פסוק י"ט, שבאיסור כלאיים מבלבלים סדרי בראשית, עיין שם בארוכה [ראה גם 'היום היום' לכ"ה ניסן, שמי שיש ביזו לנקוב מרגליות ועוסק בעבודות פשוטות יותר - "לחטא ייחשב לאיש ההוא".

שקוראים בתורה אודות קרח, נזקפת מול עינינו דמות המעוררת פרובוקציה שניהלה מחלוקת עם צדיק הדור, משה רבנו. אולם, עיון נוסף בפרשייה זו מגלה, שקרח לכאורה ביקש 'אחדות', וכך הוא טען: "כי כל העדה כולם קדושים ובתוכם ה' - ומדוע תתנשאו על קהל ה'?!". כלומר: חפצו ורצונו היה שלא יהיו הבדלים בין יהודי למשנהו, ובמילא גם לא תהיה דמות המתנשאת על הכול.

כך או כך, כתוצאה מטענתו זו נגרמה מחלוקת - היפך האחדות. מחלוקתו של קרח נהייתה סמל ודוגמה לכל המחלוקות שבעולם, עד כדי כך שחז"ל אומרים ש"כל המחזיק במחלוקת עובר בלאו, שנאמר ולא יהיה קרח וכעדתו". ולמעשה, דבר זה רומז לנו התורה מיד בפתיחת הפרשה "ויקח קרח" - שהוא "לקח את עצמו לצד אחד, להיות נחלק מתוך העדה"².

וכאן דרוש הסבר: כיצד קרה הדבר שכתוצאה מדרישתו על עניין ה'אחדות' אצל עם-ישראל על כל פלגיו, צמח עניין שלילי של מחלוקת; מחלוקת חמורה ביותר, עד אשר כל מחלוקת שישנה בין יהודים הרי היא קשורה עם מחלוקתו של קרח?

מילת המפתח היא: 'אחדות' היא אינה 'אחידות'. כדי ליצור אחדות בין כל שכבות העם, הדרך היא אינה בכך שכולם יהיו שווים וזהים אחד לשני, אלא שכל אחד יתרום מעצמו למען הכלל. וכיוון שכן, תפיסתו של קרח מוטעית היתה ביסודה, משום שלפי טענתו כלל הציבור שווים במדרגת הקדושה, בו בזמן שבמציאות החיים אין הדבר כך, שכן, כל אדם הוא בעל אישיות ייחודית ובעל יכולות מולדות אשר לפיהן הוא עובד את ה' ככל יכולתו.

דווקא כאשר כל אחד ממלא את התפקיד שיועד עבורו בעולם, ובנוסף לכך גם תורם את חלקו הטוב לזולת, אזי נפעלת בעולם אחדות אמיתית; שכן, דווקא על-ידי שכל אחד נותן מעצמו, אזי נוצרת הרמוניה והשפעה הדדית בין הדרגות השונות.

זו הדרך היחידה שבה ניתן להגיע לשלימות ואחדות אמיתית; ומפני שכן, למרות שקיימות דרגות שונות בעם-ישראל, בין ישראלים לויים וכוהנים (ובתוכם כוהן גדול וכוהן הדיוט) - על כל קבוצה לתרום ולהשלים אחד את השני³; ורק כך נפעל שלום ואחדות בין המעמדות⁴.

למעשה, תשובה זו רמוזה במענה של משה רבנו:

לאור דברי חז"ל⁵, משה השיב להם כך: "גבולות חלק הקב"ה בעולמו, [וכי] יכולין אתם לערב יום בלילה? זהו

¹ מסכת סנהדרין דף ק"י עמוד א', ועוד.

² לשון רש"י על הפסוק (פרק ט"ז, פסוק א'). וכך תרגם אונקלוס: "ואתפלג".

³ ליתר פירוט: כוהנים תורמים את חלקם ב'ברכת כהנים' וכו', וישראל מכבדים ומקדשים אותם [ראה מסכת גיטין דף ג"ט עמוד ב', שלומדים מהפסוק "וקדשתו" שיש לקדש את הכהנים (על-ידי שמכבדים אותם בכל דבר שבקדושה וכו')]. וכך הם הדברים גם ב'עולם' ו'זמן' כמבואר בגוף השיחה.

⁴ כשם שגוף מורכב מאברים שונים, הרי שלימותו של הגוף היא על-ידי כל האברים על כל חילוקיהם ותכונותיהם; ודווקא על-ידי-זה שכל אחד תורם את חלקו לשאר האברים, נעשה הגוף, כולל האיבר הנעלה מכולם, המוח, מושלם.

⁵ על הפסוק "בקר ויזע הע". מדרש תנחומא פרשתנו פרק ה' (ומובא גם ברש"י על הפסוק).